

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitulvm. I. eod. Tit. in 6. Statuimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Inde verò per sensum contrarium colligitur, si Capitulares consensum à Superiore petere non possint, aut petitiu impetrare nequeant, quòd interea tempus legitimum eis non currat: posito quòd expressè inhibitu sit, vt, nisi consensus impetratus sit, electio non fiat: Tum enim locum habet, quòd dici solet; Impedito agere non currit tempus legitimum, cit. c. quia, iun. Gl. ver. suspensionis, l. 1. §. vlt. C. de annali except. l. in rebus 30. C. de iure dotium. Quare tempus, trimestre v. g. Canonicis definitum ad electionem Prælati peragendam, post diem cognitæ vacationis numerandum, non continuum censi debet, sed vtile. Aduerte tamen, quòd benè hic annotauit Anton. de Butrio n. 4. Quædam esse impedimenta ordinaria, ideòque præcognita à decernente tēpus, v. g. quòd Capitulares absentes aduocare debeant, atq; interea eligere non possint: Et hoc tempus currit ipsis; quia ideò longior terminus præfixus fuit, quòd eiusmodi mora frequenter interponi debeat. Quædam autem esse impedimenta extraordinaria, & per accidens occurrentia: & hæc cursu temporis impediunt.

CAPITVLVM. I. eod. Tit.
in 6.

Statuimus.

PARAPHRASIS.

Si quis electionem, postulationem, aut provisionem alicuius de prælatura, dignitate, aut canonicatu impugnet, obijciens aliquid contra formam, aut contra personam, atque ob eam causam ad Sedem Apostolicam appellet: tam is qui oppugnat, quàm is qui defendit, & omnes quorum interest, & quos causa contingit, per se, vel per procuratores ad causam instructos ad Sedem Apostolicam intra mensem numerandum à die appellationis (cognitæ aduersario, vel Procuratori eius) iter arripere debeant. Quòd si

vna parte præsentè, altera non aduenierit, per dies viginti expectetur; postea in causa ea electionis, postulationis, aut provisionis oppugnata, non obstante cuiusquam absentia, sicuti de iure procedendum est, procedatur. Ita statuit Innoc. IV. Papa in Concilio general. Lugdunensi. Videri etiam debet Clem. causam, hoc tit.

SUMMARIVM.

1. Electio, postulatio, aut provisio vel institutio alicuius in beneficio ecclesiastico duabus de causis oppugnari potest. 1. quòd forma obseruata non sit. 2. quòd aliquid sit prætermisum, quòd ex iure seu iustitia requiritur.
2. Liti instituta præter actorem & rem, etiam aliæ personæ adesse possunt, & admitti debent, si ostenderit suà interesse.
3. Procurator admitti potest in causa oppugnata electionis, postulationis, aut provisionis, licet crimina & defectus obijciantur personæ electæ, ad hoc tamen debet habere speciale mandatum.
4. Procurator mitti debet ad causam iurè sufficienter instructus.
5. In causa beneficiaria si pars contumax sit, procedi potest etià hinc non contestata.

NOTANDVM I. Electio, postulatio, aut provisio, vel institutio alicuius in beneficio ecclesiastico duabus de causis oppugnari potest: I. Quòd forma obseruata non sit. Secundò aliquid prætermisum, quòd ex iure seu iustitia requiritur, v. g. in electione aliquis non vocatus, qui vocari potuit ac debuit.

NOTANDVM II. Liti institutæ, præter actorem, eumque, contra quem actio tendit, etiam aliæ personæ adesse possunt, & admitti debent, si ostenderit suà interesse, vti hic habetur, & in c. veniens 38. de testibus. Videri potest Anton. hic n. 3.

NOTANDVM III. Procurator admitti potest

potest in causa impugnata electionis, postulationis, aut prouisionis, tamen si crimina & defectus obijciantur personæ electæ. Sed necessarium est, vt ad id habeat mandatum speciale, iuxta Clem. 2. de Procurator. Videri potest c. 125. de Procur. c. super his 16. de accus.

NOTANDVM IV. Si terminus à iure definitus, intra quem electionem aliquam, postulationem, aut prouisionem oppugnare debeat per se, vel procuratorem; tum si procuratorem mittere placeat, debet is mitti ad causam totam sufficienter instructus. Ita hic, & in c. cupientes 16. §. Si verò in discordia, infra eod. tit. vbi etiam explicatur, quomodo debeant esse instructi, & in c. 1. de Procurator. Gl. in c. vlt. ver. sufficienter instructum, de dolo & contumacia. Ea demque ratione Iudex (præsertim in huiusmodi beneficiis causis, quippe quæ celerem expeditionem postulant) terminum assignare potest, ad quem pars litigans per se, vel procuratorem, venire debeat sufficienter instructa; ita vt, nisi noua causa occurrente, dilationem aliam Iudex concedere non teneatur, quæ de re Ioan. Andr. hic col. 2. Franc. c. 3.

NOTANDVM V. In causa beneficiaria si pars contumax sit, procedi potest etiam lite non contestata. Ita hic, & in c. vlt. §. Porro, vt lite non contestata, &c. Idem in eod. §. & in c. accedens 4. Vt lite non contestata, decernitur de causa matrimoniali. Ratio est, quia huiusmodi lites diu prorogari non debent, propter periculum: vti constat ex cit. c. accedens, & c. finem 5. de dolo contum. vbi dicitur, quod beneficia ecclesiastica sine dispendio diu vacare non possunt. Videri hic potest Ioan. Monachus, Gl. in ver. absentia.

Porro in casu isto, si terminus à iure præfixus sit, vt pars litigans compareat, opus non est alia citatione ad constituendum contumacem, quia terminus à iure, aut etiam à Iudice definitus, peremptoriæ citationis vim habet, c. sæpe 44. de appellat. & tradit Gl. in cit. ver. absentia.

s. Adijcientes.

PARAPHRASIS.

Qui contra electionem, postulationem, aut prouisionem alicuius, ad sedem Apostolicam appellans, quod contra formam seu processum electionis &c. opponit, plenè non probauerit, in expensas, quas pars altera se fecisse docuerit, est condemnandus: Qui verò defecerit in probatione eius, quod cõtra personam obiecit, à beneficiis (quæ in ea ecclesia obtinet) per triennium suspensus est: Quod si interea propria auctoritate se ad ea ingesserit, ipso iure in perpetuum, sine spe dispensationis, priuatus maneat: Nisi manifestè ostenderit, quod à vitio calumniæ causa probabilis & sufficiens excusarit.

SUMMARYM.

1. Si agatur de iure alterius auferendo, aut minuendo, requiritur probatio plena, & non sufficit semiplena.
2. Actor intentionem suam non probans, condemnandus est parti alteri in expensas.
3. Plus punitur, qui contra personam electi, postulati, aut prouisi aliquid obiecit, & non probat; quàm qui formam seu processum oppugnans in probatione deficit.
4. Non probans, quod obiecit contra personam electi, per triennium à beneficiis ecclesiasticis, quæ in ea ecclesia obtinet, ipso facto suspensus est.
5. A quâ tamen pænâ error probabilis ostensus excusat.

NOTANDVM I. Si agatur de iure alterius auferendo, aut imminuendo, requiritur probatio plena, & non sufficit semiplena. Ita sumitur ex textu iun. Gl. ver. plenè non probauerit. Porro tamen si videri possit Pontifex in hoc c. exigere plenam probationem ab eo tantum, qui formam electionis oppugnat, tamen ex c. vt circa 4. infra hoc tit. constat, idem quoque intelligendum de eo, qui contra personam aliquid obiecit.

Ddd

No-

² NOTANDVM II. Si actor intentionem suam legitime non probauerit, parti aduersariæ ad expensas præstandas condemnari debet. Ita hic: Similiterque si reus conuentus, postquam actoris intentio fundata est, exceptionem incontinenti non probauerit, ad expensas moderatas condemnandus; præfertim in causa beneficiaria, c. cum finem 5. de dolo & contumacia.

³ NOTANDVM III. Plus punitur, qui contra personam electi, postulati, aut prouisi aliquid obijciens, in probatione deficit, quam qui formam seu processum oppugnans, deficit: Illud enim ad criminationem & calumniam spectat, adeo, ut actioni iniuriarum secundum aliquos locus esse possit, teste Anton. hic n. 7. A pœna tamen hic decreta & calumniæ suspicione liberatur, si probabili errore se ductum esse ostenderit, ut hic dicitur, & in l. 1. §. 1. ff. ad SC. Turpillianum: Calumniæ enim crimen intentionem malam requirit, ut ibid. significatur, iun. Gl. ver. intendere, & alia Gl. in l. Athletas 4. ver. ex vtraque, ff. de his qui notantur infamia. His adde, quod in tali casu probabilis ostensæ ignorantia, etiam condemnatio ad expensas remittitur, secundum Gl. receptam in cit. c. cum finem, ver. expensas. Imò communiter tradunt DD. apud Anton. Gabrielium de execut. rei iudicatæ concl. 1. de expensis; statutum, ut victus victori in expensas condemnatur, limitandum esse conformiter iuri communi; nisi probabilem quis litigandi causam habuerit.

⁴ NOTANDVM IV. Qui opponens contra personam electi, postulati, prouisi in probatione deficit, per triennium à beneficijs ecclesiasticis ipso factos suspensus est. Intelligi autem debet de beneficijs ijs duntaxat, quæ in ea ecclesia obtinet, prout declaratur in c. si compromissarius 37. infra eod. tit. & libro, iun. Gl. ver. beneficijs.

QVÆSTIO est: Si quispiam probabili errore ductus contra personam aliquid obijcit, quod postea probare non potest, vtrum pœnam hanc incurrat. Afirmat Franc. Suarez de cens. disp. 3. 1. sect. 3. n. 11. quia in textu huius c. suspensio indistinctè decernitur de-

ficienti in probatione; exceptio verò, quæ subiungitur, nisi manifestissimis constiterit documentis, &c. eò spectat, ut dispensari eum eo possit, aut tempus suspensionis coardari. Sed contrarium arbitror esse dicendum, quod hic Doctores communiter significant, ut videre licet apud Anton. n. 8. Ioan. Andr. col. 3. ante 1. Gl. vbi simpliciter aiunt, quod error probabilis, si ostensus sit, excuset à pœna suspensionis hic decreta; Et Francus super hoc §. n. 2. generaliùs loquitur, quod *probabili causa litigandi excusat succumbentem, non tantum ab expensis, sed etiam à pœna iuris*. Idemque significat Gl. hic ver. defecerit, vbi fraudem requirit. Ideoque infert, si quis pœna contra personam obiecerit, & vnicum eorum probarit, euitari pœnam; quia *non facit in fraude*. Quæ doctrina vera est, saltem si id obiectum tale est, ut per se sufficiat ad impediendam, aut rescindendam electionem, postulationem, aut prouisionem, argum. c. inter cæteras 4. de rescriptis. Ad rationem prioris quæst. parte allatam, Resp. Excepcionem illam, cum sit veluti clausula finalis ibi posita, sine incommodo ad omnia antecedentia referri posse: Imò videtur necessario ita referri, ne alioquin incommodum sequatur: Nam ipsemet P. Suarez fatetur, esse hanc pœnam à iure decretam, quæ proinde culpam requirat: ea autem cessante (si videl. aliquis probabili errore inductus, bona intentione, opponat aliquid contra personam) cessare debet pœna.

CAPITVLVM II.

In electionibus.

PARAPHRASIS.

Si in electionibus, postulationibus, aut seruitinij suffragia ad sint conditionata, alternatiua, vel incerta, ijs posthabitis & reiectis, electio (vel postulatio) secundum aliorum duntaxat, quæ legitime data sunt, suffragia celebrari debet. Ita Innoc. IV. Papa in eodem Concilio Lugdunensi.